



Tajný život stromů, Peter Wohlleben, 2016

Syndrom vyhoření

Dětem ulice je odpírána útulná domácí atmosféra lesa. Protože jsou upoutány na svá stanoviště, nemají volbu. Existují však druhy stromů, které po komfortu a společenství neprahnu a tak trochu podivínsky vyhledávají samotu. Jsou to takzvané „pionýrské stromy“, průkopníci (to zní hned lépe), kteří chtějí vyrůst co nejdál od svých matek. Jejich semena proto mohou dolétnout velmi daleko. Jsou velice malá a zabalená do vaty, takže je silný vítr může odnést do mnohakilometrové vzdálenosti. Jejich cílem je přistát někde mimo les a prozkoumat nový životní prostor. Mohutný sesuv půdy, nedávný výbuch sopky s obrovskými plochami pokrytými popelem, vyhořelé areály – to všechno se akceptuje, podstatná je absence velkých stromů. Důvod mají jediný: „pionýři“ nenávidí stín. Omezoval by je v jejich urputném směřování vzhůru a ten, kdo roste pomalu, už je ztracen. Mezi prvními osídlenci propuká boj o místo na slunci. K jeho odhodlaným aktérům patří různé druhy topolů, jako například osika, dále pak břízy a jívy. Tam, kde si buky za rok přidají pár milimetrů výšky, se průzkumné jednotky leckdy nespokojí ani s celým metrem. Tak mohou být plochy, které kdysi ležely ladem, do deseti let porostlé mladými lesy, které vesele šumí ve větru. Nejpozději teď už většina přeborníků vykvétá, aby svými semeny zabezpečila další teritoriální skok. Jako bonus mohou obsadit i poslední volná místočka ve svém okolí.



Zároveň jsou otevřené plochy zcela nesporně atrakcí pro požírače rostlin. Svou šanci tu nevyužívají jenom stromy, nýbrž i traviny a býlí, které v hustém lese přicházejí dosti zkrátka. Tyto rostliny pak přitahují srny, jeleny, v dřívějších časech i divoké koně, pratury a bizony. Tráva s pravidelným spásáním takříkajíc počítá a je dokonce vděčná, že současně zmizí i stromový dorost, který ji ohrožuje. Mnohé keře, které by trávu rády vyřadily ze soutěže, se na obranu před žravou zvěří vyzbrojily nebezpečnými trny. Například trnka je tak neomalená, že špičaté výrostky už léta uhynulých exemplářů stále ještě svedou propíchnout holínky a dokonce i pneumatiky, o zvířecí kůži a kopytech ani nemluvě.

Stromy-průzkumníci se brání jinak. Dík rychlému růstu kmen v krátké době zesílí a pokryje se masivní, drsnou borkou. U bříz se to pozná tak, že hladká bílá kůra popraská a vytvoří černé ztlustělé rýhy. Na tomto tvrdém materiálu zuby býložravců neuspějí, olejem prosáklá tkáň jim navíc nechutná. Zmíněná zvláštnost je ostatně důvodem, proč březová kůra i v zeleném stavu skvěle hoří a výborně se hodí k rozdělávání táborových ohňů (k tomuto účelu se slupuje jen její svrchní vrstva, aby nedošlo ke zranění stromu). Kůra však nabízí ještě další překvapení. Její bílá barva odráží sluneční světlo a chrání tak kmen před spálením. Navíc zabraňuje zahřívání vlivem teplých paprsků zimního slunce, v jehož důsledku by stromy mohly popraskat. Břízy-pionýrky často stávají na širé pláni, bez sousedů, kteří by na ně vrhali stín, takže jejich vybavení nepostrádá smysl. Betulin, který obsahují, má krom toho antivirové a antibakteriální účinky, využívané jak medicínou, tak výrobci kosmetiky.⁴⁷ Skutečný obdiv vzbuzuje kvantitativní aspekt. Strom, jehož kůra je z velké části tvořena obran-

